

NONE

ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

ROK ZAŁOŻENIA 1905

ZARZĄD GŁÓWNY

00-389 Warszawa, ul. Smulikowskiego 6/8
tel. (22) 318 91 00, 318 92 17, fax (22) 318 92 19
www.znp.edu.pl e-mail: znp@znp.edu.pl

27.07.2016. 015

BP/210/91/2016/PO

Warszawa, 17 października 2016 roku

MINISTERSTWO KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
Departament Legislacyjny
wpł.
dn. 2016-10-17
L. dz. 53956/16

*Dr. P. Kwaśnikowski
Dr. J. Opatowska
o. Dr. M. W.
17.10.16*

**Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa
Narodowego Departament Legislacyjny
ul. Krakowskie Przedmieście 15/17, Warszawa**

Szanowni Państwo,

W załączeniu przesyłamy stanowisko Związku Nauczycielstwa Polskiego w sprawie planowanych zmian dotyczących zakresu dozwolonego użytku edukacyjnego.

Z poważaniem,

Sławomir Broniarz
Związek Nauczycielstwa Polskiego
Sławomir Broniarz

ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

ROK ZAŁOŻENIA 1905

ZARZĄD GŁÓWNY

00-389 Warszawa, ul. Smulikowskiego 6/8
tel. (22) 318 91 00, 318 92 17, fax (22) 318 92 19
www.znp.edu.pl e-mail: znp@znp.edu.pl

BP/210/91/2016/PO

Warszawa, 17 października 2016 roku

Stanowisko Związku Nauczycielstwa Polskiego w sprawie planowanych zmian dotyczących zakresu dozwolonego użytku edukacyjnego.

Ze względu na istotę zagadnienia dotyczącego dozwolonego użytku edukacyjnego majątkowych praw autorskich dla funkcjonowania oświaty Związek Nauczycielstwa Polskiego pragnie przedstawić następujące stanowisko w sprawie.

Związek Nauczycielstwa Polskiego dąży do szerokiego dostępu do utworów o charakterze edukacyjnym. Majątkowe prawa autorskie nie powinny stanowić zapory finansowej i formalnoprawnej w korzystaniu z takich utworów. Wszelkie uregulowania dotyczące praw twórców powinny zapewniać dostęp do najlepszych źródeł literackich, filmowych, informatycznych i innych uczniom, nauczycielom i podmiotom związanym z edukacją. ZNP uznaje także, że poszanowane powinny być osobiste i majątkowe prawa autorskie twórców, tak aby stanowić zachętę do tworzenia nowych, wartościowych dla edukacji utworów. W tym kontekście należy uznać za niewystarczające rozwiązanie dot. tzw. dozwolonego użytku edukacyjnego pozwalającego na nieodpłatne wykorzystywanie majątkowych praw autorskich w celach edukacyjnych. To znaczy użytku opisanego w artykule 4 planowanej dyrektywy oraz art. 27 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 4 lutego 1994 (Dz.U. Nr 24, poz. 83) z póź. zm. W szczególności dotyczy to następujących kwestii:

- W obecnych i proponowanych uregulowaniach zarówno polskich jak i unijnych z dozwolonego użytku edukacyjnego mogą korzystać wyłącznie instytucje oświatowe. Przyjmuje się w doktrynie, że są to instytucje wpisane w system oświatowy – zdefiniowane prawnie. To wyklucza np. podmioty typu związki zawodowe, czy

stowarzyszenia ale także biblioteki, muzea etc. Nawet jeśli prowadzą działalność edukacyjną takie organizacje muszą zawsze nabywać majątkowe prawa autorskie lub licencje do poszczególnych pól eksploatacji. W związku z tym, zasadny jest postulat, aby znieść ograniczenia podmiotowe w korzystaniu z dobrodziejstw art. 27 ustawy o prawie autorskim.

- Zaproponowany zakresu dozwolonego użytku utworów w postaci cyfrowej jest niepełny i nie nadążają za postępem technicznym. Komisja Europejska zdecydowała, że poza budynkiem instytucji oświatowej wykorzystywanie utworów będzie możliwe jedynie w bardzo wąskim zakresie: na zamkniętych, internetowych platformach edukacyjnych. Komisja Europejska uznała, że kursy mogą być otwarte jedynie dla uczniów, studentów, nauczycieli, a nie dowolnego grona osób. Taka regulacja wyklucza inne znane i możliwe dla nauczycieli i instytucji oświatowych możliwości wykorzystywania utworów. W szczególności nadal niemożliwe będzie korzystanie z utworów chronionych prawem autorskim na otwartych platformach edukacyjnych.
- Proponowany dozwolony użytek edukacyjny niesłusznie nie wyłącza praw do oprogramowania komputerowego. Co w istocie ogranicza możliwości nieodpłatnego skorzystania z wielu takich programów. Oznacza to obowiązek płacenia za prawa autorskie tych programów.
- Nowe regulacje pozwalają krajom członkowskim UE na wprowadzenie obowiązku zakupu licencji ograniczających dozwolony użytek edukacyjny. Istnieje zatem obawa, że standardem może stać się nie wolny dostęp lecz dostęp do utworów licencjonowanych. To oczywiście wiąże się ze wzrostem kosztów funkcjonowania szkół lub ograniczeniem dostępu do utworów posiadających walor edukacyjny.
- Proponowane regulacje wprowadzają niepewność dla nauczycieli i instytucji korzystających z dobrodziejstwa dozwolonego użytku edukacyjnego. Dotyczy to w szczególności opisanych licencji. Wyzwaniem dla nauczycieli może być określenie, czy dana metoda stosowana w edukacji np. cyfrowej, mieści się w zakresie dozwolonego użytku, czy też wymaga zakupu praw lub odpowiednich licencji. Naruszenie normy w tym zakresie skutkować może zarówno odpowiedzialnością cywilną jak i karną.

Konkludując ZNP przychyła się do stanowiska:

- Za zasadą bezpłatnego korzystania z treści w edukacji dla celów niekomercyjnych;

- Za nieograniczaniem kręgu beneficjentów dozwolonego użytku edukacyjnego wyłącznie do instytucji systemu oświaty;
- Przeciw przepisom wprowadzającym prymat rozwiązań licencyjnych nad dozwolonym użytkowaniem; oraz
- Za wypracowaniem rozwiązań zapewniających swobody korzystania treści w środowisku online.

Sławomir Broniarek
Sławomir Broniarek